

Jaarverslag Scaliger Instituut 2013

Het Scaliger Instituut heeft als doel het gebruik van de Bijzondere Collecties van de Universitaire Bibliotheken Leiden (UBL) in onderzoek en onderwijs te stimuleren en faciliteren door studenten en onderzoekers uit alle disciplines in contact te brengen met de grote rijkdom en verscheidenheid ervan via colleges, lezingen, onderzoeksprojecten en andere activiteiten. De Scaligerleerstoel werd in 2013 bezet door Professor dr. H. Beukers. Het Scaliger Instituut wordt bijgestaan door een Wetenschappelijke Adviesraad waarin hoogleraren uit verschillende faculteiten zitting nemen.

Stichting Scaliger Instituut

Sinds 2011 is het Scaliger Instituut een stichting. De stichting heeft ten doel een breed publiek kennis te laten maken met de Bijzondere Collecties van de Universitaire Bibliotheken Leiden. De stichting tracht dit doel te bereiken door het gebruik van de bijzondere collecties in onderwijs en onderzoek te stimuleren, het opzetten van fellowshipprogramma's en het organiseren van symposia, tentoonstellingen, lezingen e.d. De stichting maakt het mogelijk om subsidieaanvragen in te dienen bij fondsen en instellingen. De stichting heeft een ANBI status. Het bestuur bestaat uit K. De Belder MA MLIS (voorzitter) en Professor dr. W. van den Doel (lid)

Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)

De WAR bestaat naast de voorzitter Professor dr. H. Beukers uit de volgende leden: dr. E. de Bruyn (Kunstgeschiedenis), Professor dr. A. de Jong (Theologie), dr. M. Keblusek (Kunstgeschiedenis), Professor dr. F. van Lunteren (Wis- en natuurkunde), Professor dr. J. Pollmann (Geschiedenis), dr. A. Seyed Gohrab (Perzische taal en cultuur), Professor dr. I. Sluiter (Klassieke talen) en dr. G. Warnar (Nederlands).

Fellowshipprogramma

Er waren in 2013 in totaal 14 Scaliger, Brill en Elsevier fellows en 8 gastonderzoekers aan het instituut verbonden. De Brill Fellows worden gefinancierd door Koninklijke Uitgeverij Brill te Leiden. De Elsevier fellows kunnen worden aangesteld door de ondersteuning door Uitgeverij Elsevier te Amsterdam.

In 2013 werd door met de ondersteuning van de Stichting Van de Sande te Vlissingen een derde gesponsord fellowshipprogramma aan het programma van het Scaliger Instituut toegevoegd.

Sinds 2010 is de UBL in het bezit van de belangrijke farmaceutisch- historische collectie boeken en handschriften van J.M.H. (Jaap) van de Sande (1916-2001). Van de Sande legde in 1946 zijn apothekersexamen aan de Universiteit Leiden af waarna hij vanaf 1949 eigenaar werd van de ‘Apotheek Van de Sande’ te Vlissingen. In 2010 werd de collectie door zijn weduwe mevrouw Tilly van de Sande-Swart aan de Universitaire Bibliotheken Leiden geschonken. Sindsdien is de collectie voor onderwijs en onderzoek beschikbaar. Om de boeken nog meer zichtbaar te maken in het veld van onderzoek, besloot de stichting voor een periode van drie jaar een tweetal fellowships aan het instituut te sponsoren. De eerste fellowships zullen in 2014 worden ingevuld.

Brill fellowship

Met ingang van 2006 en voorlopig tot en met 2013 bekostigt Uitgeverij Koninklijke Brill het verblijf van een of twee zogenaamde ‘Brill fellows’ bij het Scaliger Instituut. Voor de selectie en beoordeling is een aparte board verantwoordelijk. Het bezoek van de fellows aan de bibliotheek mondt regelmatig uit in een publicatie van het onderzoek in een van de tijdschriften en/of reeksen van uitgeverij Brill. Zo werd het onderzoek van fellow Yoder naar de papieren van Christiaan Huygens gepubliceerd als inventaris.

Op 23 mei hield Brill fellow Joella Yoder, die in mei nog twee weken naar het Scaliger Instituut terugkeerde, de jaarlijkse Brill lezing over de wetenschappelijke papieren van Christiaan Huygens. De lezing vond plaats tijdens de middag die in de UB Leiden werd georganiseerd rond de presentatie van de publicatie van Yoders *Catalogue of the manuscripts of Christiaan Huygens, including a concordance with his Oeuvres complètes*.

De Brill fellows die voor het jaar 2013 werden aangesteld, waren:

Dr. Magdalena Kozluk (Département d'études classiques, Université de Tours & Universiteit Lodz, Poland): The representation of medicine and the art of memory in Louis Casenueve's *Emblemata medica* (1626)

en

Aslihan Gurbuzel (Harvard University): Social Imagination in Mystical Commentaries. Readers and Readings of Rumi's Mathnawi in 17th-c. Istanbul.

Elsevier fellowship

Met ingang van 2012 financiert uitgeverij Elsevier een Elsevier fellowship aan het SI te voor € 10.000 per jaar voor een periode van drie jaar. Per jaar worden 1-2 fellows aangesteld, die onderzoek doen in de collecties van de UBL en de Elsevier Heritage Collection (zie: <http://www.elsevierheritagecollection.org/>). Er is een bedrag van € 4.000 gereserveerd voor consultancy (conservering, behoud, expertise) en voor onderwijs. Bij de uitvoering van het programma zijn voor het gedeelte consultancy ook conservator dr. Anton van der Lem, restaurator Karin Scheper en professor Paul Hoftijzer (Boekwetenschap) verbonden.

De Elsevier fellows die werden aangesteld, waren:

Dr. Allen Reddick (Universität Zürich): 'Thomas Hollis's Gifts to Leiden University, "eminent among the noblest"'

en

Dr. Arjen Dijkstra (Rijksuniversiteit Groningen): 'Outsourcing' in de zeventiende eeuw. Boeken gepubliceerd door Elsevier, maar gedrukt door andere drukkers.

Gedurende het jaar werd in samenwerking met professor Hoftijzer een aantal college over de Elzeviers voor studenten boekgeschiedenis gehouden in het bedrijfspand van Elsevier.

Overzicht Scaliger fellows en gastonderzoekers

Gedurende het hele jaar

Dr. J. De Landtsheer: Brievenproject Justus Lipsius

Evelien Bachrach-Seeger MA: Sir Constantine Huygens and Britain

Drs. Marijke Tolsma: Athenae Batavae

Professor dr. Freek de Wolff: Manuscript Sca 1 (OR 4728): Medicinae Rabbi

Isaac

Januari-april: Dr Lionel Laborie (School of History, University of East Anglia, Engeland): Warrior Prophets: Anglo-Dutch Diplomacy, Huguenot Propaganda and the Last French War of Religion (1685-1720)

Februari: Tammy Nyden MA (Grinnell College VS): The New Physics at Leiden

Februari: Amanda K. Herrin MA (Institute of Fine Arts, NYU, Verenigde Staten): Claes Jansz. Visscher and his Progeny: Draftsmen, Printmakers and Print Publishers in 17th Century Amsterdam

Maart: Gastonderzoeker dr. Minori Kogure (Tenri University, Japan)

Maart-april: Dr. Riemer Faber (Associate Professor, Department of Classical Studies, Director, Waterloo Institute for Hellenistic Studies University of Waterloo CANADA): The Personal Correspondence of the Authors of the Synopsis Purioris Theologiae

April: Gastonderzoeker Professor dr. D. Runia (University of Melbourne, Australië)

April: Arjan Post MA (Universiteit Leiden): A Critical Edition and Dutch Translation of al-Murshid al-muʿīn

Gastonderzoeker Professor dr. Hariki Kobayasi (Daito Bunka University Japan): Onderzoek naar Tian-men Yao-lu: Chinese astronomie

Mei-juni: Dr. Marissa Anne Bass (Washington University in St. Louis, VS): Joris Hoefnagel and the Art of Friendship

Juni: Gastonderzoeker prof. dr. J.W. Boot (UL, Japans)

Juli-augustus: Dr. Valery Berlincourt (Universiteit van Geneve, Zwitserland): Textual history of Statius' *Thebaid*: relationship between manuscripts and early modern editions

Juli-Januari: gastonderzoeker em. prof. dr. H. Versnel (UL, Oude geschiedenis)

Augustus: Dr. Francesco Lupi (University of KwaZulu-Natal, Zuid-Afrika):
Conjectures on the fragmentary plays of Aeschylus, Sophocles and Euripides in
the University Library at Leiden

Oktober-november: Gastonderzoeker Dr. Su Fang Ng (Department of English,
University of Oklahoma): Global Renaissance: Alexander the Great and
Classicism from Britain to Islamic Southeast Asia

Lezingen fellow

28 maart: lezing Brill fellow 2012 Dr Lionel Laborie (School of History,
University of East Anglia, Engeland): Warrior Prophets: Anglo-Dutch
Diplomacy, Huguenot Propaganda and the Last French War of Religion (1685-
1720)

18 juni: lezing Marissa Anne Bass: Joris Hoefnagel and the Art of the Album
Amicorum

22 augustus: lezing fellow Berlincourt: Textual history of Statius' *Thebaid*,
Caspar von Barth's Commentary, and the Thirty Years' War.

20 september: lezing Brill fellow Gurbuzel: Debating Authorship: An Attempt at
Expanding Rumi's Oeuvre in seventeenth Century Istanbul

Samenwerking met Onderwijs- en Onderzoeksinstituten

Het Scaliger Instituut werkt bij het organiseren van symposia, lezingen en
seminars regelmatig samen met verschillende partijen uit de faculteiten van de
Leidse Universiteit. Tijdens deze activiteiten wordt zoveel mogelijk gebruik
gemaakt van objecten uit de bijzondere collecties van de bibliotheek,
bijvoorbeeld door ze te tonen aan het publiek.

Op 17 januari vond de conferentie over de graveur Jan Claesz Visscher in het
Klein Auditorium plaats, mede georganiseerd door fellow Herrin

Op 21 januari vond het symposium Europa en Islam plaats

Op 22 maart hield oud Scaliger hoogleraar prof. W.P. Gerritsen in de UB Leiden de Lieftinck lezing met de titel ‘Assessing a Fifteenth-Century Bestiary Manuscript: The Hague, MMW 10 B 2’

Op 14 juni vond de workshop Scholastic Disputations in the Synopsis Prioris Theologiae o.l.v. fellow Riemer Faber plaats in de bibliotheek.

Op 1 februari organiseerde dr. Erik Kwakkel i.s.m. het Scaliger Instituut de bijeenkomst Books of Natural History in the Medieval World: A Manuscript Colloquium’ in samenwerking met het Vidi-project ‘Turning Over a New Page’ en het Scaliger Instituut.

Ontvangsten en inleidingscolleges

Door het Scaliger Instituut werden verschillende demonstratie- en inleidingscolleges verzorgd t.b.v. studenten uit Leiden, maar ook daarbuiten. Een greep uit de ontvangsten: twee demonstratiecolleges voor studenten klassieke talen en Neolatijn en een presentatie voor studenten University of Wisconsin-Platteville onder leiding van Elizabeth Holden (22 mei).

Colleges Geneeskunde

In 2013 werden door de Scaliger hoogleraar en de coördinator weer vier bijvakken voor studenten geneeskunde gegeven. Bij de bijvakken Geschiedenis van de geneeskunde, Geneeskunde in China, Anatomische tekeningen en Dokters en hun boeken werden de collecties van de UBL actief bij het onderwijs ingezet.

Outreach/Lezingen

Het Scaliger Instituut participeerde in de tentoonstelling van absolute topstukken *Wereldschatten. Van Cicero tot Erwin Olaf. Ontdek de Bijzondere Collecties van de Universiteit Leiden* in Museum De Lakenhal van 8 maart t/m 30 juni. Scaliger professor Beukers trad op in een filmpje over een van de topstukken (<http://www.youtube.com/watch?v=8JV8uF8um50>) en Van Ommen schreef enkele teksten voor de catalogus en verzorgde een aantal rondleidingen.

Het Scaliger Instituut is een van de oprichters en partner in het cultureel-wetenschappelijk activiteitenprogramma in Leiden en omstreken Podium071

(www.podium071.nl). Podium071 biedt lezingen, presentaties en tentoonstellingen die voor een breed publiek toegankelijk zijn. Tijdens de Nacht van Kunst & Kennis op 14 september werd de website door rector magnificus professor Carel Stolker gelanceerd. Op 29 september werd Van Ommen geïnterviewd voor radio Sleutelstad over Podium071

Van Ommen was actief betrokken bij een aantal, dat in het kader van 400 jaar Arabisch (<http://400jaararabisch.weebly.com/>) in Leiden werden ontplooid. Hij schreef een groot aantal teksten voor de *Wandelgids door Islamitisch Leiden* en was betrokken bij de wandelingen door de stad.

Tijdens een studieverlof als Humfrey Wanley fellow aan de Bodleian Library te Oxford in oktober, gaf Van Ommen drie presentaties over het Scaliger Instituut en zijn onderzoek in de UB Leiden.

Op 18 juni hield Van Ommen een lezing over Joseph Scaliger voor de Rotary Oost te Leiden.

Overig

Op 19 februari nam Chantal Keijsper, hoofd van de afdeling Bijzondere Collecties en het Scaliger Instituut, afscheid van de UB Leiden. Zij aanvaardde per maart de functie van directeur van Het Utrechts Archief.

Van Ommen trad in het najaar toe tot het bestuur van de Maatschappij voor Nijverheid en Handel, departement Leiden.

Externe financiering/fondsen

Koninklijke uitgeverij Brill:	Brill fellowship € 6.000 per jaar
Uitgeverij Elsevier:	Elsevier fellowship € 10.000 per jaar
Stichting Van de Sande:	Van de Sande fellowship € 6.000 per jaar
Anonieme schenker:	Scaliger fellowships € 4.000 per jaar